

Nr 243.

Ankom till riksdagens kansli den 19 juni 1945 kl. 2 em.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag för budgetåret 1945/46 till civilförsvaret.

(3:e avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkt 227) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1945/46 beräkna ett förslagsanslag av 7 000 000 kronor till civilförsvaret.

Därefter har Kungl. Maj:t i propositionen nr 320, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för den 11 maj 1945, föreslagit riksdagen att *dels* godkänna av föredraganden förordad avlöningsstat för civilförsvarsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46, *dels* för budgetåret 1945/46 anvisa till Civilförsvarsstyrelsen: Avlöningar ett förslagsanslag av 838 000 kronor, till Civilförsvarsstyrelsen: Omkostnader ett förslagsanslag av 236 000 kronor, till Civilförsvaret: Utbildning vid **statens** civilförvarsskola samt vid kurser, anordnade av länsstyrelserna, ett förslagsanslag av 100 000 kronor, till Civilförsvaret: Bidrag till riksluftskyddsförbundet ett anslag av 126 500 kronor, till Civilförsvaret: Övnings- och försöksverksamhet ett förslagsanslag av 165 000 kronor, till Civilförsvaret: Engångsanskaffning av materiel m. m. ett reservationsanslag av 100 kronor, till Civilförsvaret: Anskaffning av viss förbrukningsmateriel ett förslagsanslag av 220 000 kronor, till Civilförsvaret: Förvaring och underhåll av viss materiel m. m. ett förslagsanslag av 150 000 kronor, till Civilförsvaret: Bidrag till kommuner för anordnande av allmänna skyddsrum m. m. ett reservationsanslag av 600 000 kronor, till Civilförsvaret: Bidrag till kommuner för anskaffande av materiel m. m. ett reservationsanslag av 100 kronor, till Civilförsvaret: Bidrag till kommuner till kostnaderna för vissa arvoden m. m. ett förslagsanslag av 300 000 kronor, till Civilförsvaret: Bidrag till kommuner för utbildning m. m. ett förslagsanslag av 1 050 000 kronor, till Civilförsvaret: Gottgörelse till fastighetsägare m. fl. för anordningar och materiel m. m. ett förslagsanslag av 200 000 kronor och till Civilförsvaret: Kostnader för avveckling av civilförsvarsberedskapen ett förslagsanslag av 50 000 kronor, tillhopa 4 035 700 kronor, *dels ock* i enlighet med vad i nämnda statsrådsprotokoll anförts vid behandlingen av anslaget till Civilförsvaret: Förvaring och underhåll av viss materiel m. m. befria bryggeriarbetaren Simon Svensson i Vrigstad från honom åvilande skadeståndsskyldighet till staten i anledning av förstört träullsparti.

I skrivelse den 14 mars 1945 har *civilförsvarsstyrelsen* framlagt beräkningar angående medelsbehovet för budgetåret 1945/46. En sammanställning härav giver vid handen, att detta medelsbehov av styrelsen uppskattats till ett sammanlagt anslagsbelopp av 7 076 600 kronor.

Häröver hava utlåtanden avgivits den 28 mars 1945 av *statskontoret* och den 9 april 1945 av *allmänna lönenämnden*. Statskontoret har därvid utlåtit sig endast såvitt beräkningarna avse styrelsens avlönings- och omkostnadsanslag. Från lönenämndens sida har utlåtandet avsett allenast löneställningen för vissa befattningar inom styrelsen.

Civilförsvarsstyrelsen har vidare i skrivelse den 10 maj 1945 gjort framställning i fråga om de i det följande upptagna anslagen till Civilförsvaret: Bidrag till kommuner till kostnaderna för vissa arvoden m. m. och till Civilförsvaret: Kostnader för avveckling av civilförsvarsberedskapen. Det av styrelsen i detta sammanhang anmälda ytterligare medelsbehovet uppgår till 350 000 kronor.

Civilförsvarsstyrelsens avlönings- och omkostnadsanslag.

Civilförsvarsstyrelsen: Avlöningar.

Under det för budgetåret 1944/45 anvisade förslagsanslaget till Civilförsvaret har 1944 års riksdag fastställt ett delanslag till Civilförsvarsstyrelsen: Avlöningar å förslagsvis 740 000 kronor. Riksdagen uttalade tillika, att den maximala summan av styrelsens samtliga avlöningskostnader under nämnda budgetår borde begränsas till en så stor del av det belopp å 740 000 kronor som svarade mot den tid, varunder styrelsen vore organiserad under budgetåret, jämförd med hela budgetåret.

Den 14 september 1944 förordnade Kungl. Maj:t, att civilförsvarsstyrelsens verksamhet skulle taga sin början den 1 oktober 1944, samt fastställde av riksdagen godkänd avlöningsstat för styrelsen, att tillämpas under tiden den 1 oktober 1944—den 30 juni 1945. Avlöningsstaten lyder å 555 000 kronor.

I sin förenämnda skrivelse den 14 mars 1945 har *civilförsvarsstyrelsen* hemställt om bland andra följande personalförstärkningar och löneförbättringar för budgetåret 1945/46.

Administrativ-kamerala byrån (första byrån). Byrån är organiserad på två sektioner, en administrativ och en kameral. Administrativa sektionen förestås av en förste byråsekreterare med årsarvode 11 880 kronor. Styrelsen föreslår att nämnda befattning förändras till en extra ordinarie befattning i lönegrad Eo 26. Vidare föreslås att registratorstjänsten, som nu är upptagen i lönegrad Ex 11, göres till extra ordinarie i lönegraden 11. Kamerala sektionen förestås av en förste byråinspektör med årsarvode 10 680 kronor. Styrelsen föreslår att nämnda tjänst placeras å extra ordinarie stat i lönegrad Eo 26 samt be-

tecknas byråintendent. En av de å sektionen befintliga assistentbefattningarna, förenade med årsarvode, borde omändras till en extra ordinarie assistenttjänst i lägst lönegraden Eo 21.

Organisationsbyrån (andra byrån). Styrelsen föreslår, att årsarvodet till den till byrån knutna förste byråsekreterartjänsten höjes från nuvarande 11 000 kronor till 11 880 kronor.

Utbildnings- och övningsbyrån (tredje byrån). Styrelsen föreslår, att å byrån inrättas en befattning som förste byråinspektör med uppgift att behandla verkskyddsärenden. Arvodet till den förste byråinspektören skulle utgå med 10 800 kronor. Då denna befattning tillkomme, kunde arvodet till byråinspektören å byrån nedsättas till 9 600 kronor för år. Vidare föreslås, att assistentarvodet å 4 800 kronor utgår och att i stället medel under anslagsposten till kostnader för övrig icke-ordinarie personal beräknas för en extra ordinarie kanslibiträdetsjänst i 7 lönegraden.

Sociala byrån (fjärde byrån). Styrelsen föreslår att en arvodesbefattning som förste byråinspektör, vilken är chef för den ena av byråns två sektioner, placeras å extra ordinarie stat i lönegraden 26. Ett amanuensarvode å 7 200 kronor föreslås höjt till 7 800 kronor.

Byggnadstekniska avdelningen. Enligt styrelsens förslag skola två arvodes-tjänster, den ena såsom förste byråingenjör och den andra såsom byråingenjör, göras extra ordinarie i 26 respektive 21 lönegraden. Styrelsen hemställer också om bemyndigande att såsom tillfällig sakkunnig för frågor rörande projektilröjning anlita en assistent med ett årsarvode av åtminstone 7 800 kronor.

Riksbrandinspektörens avdelning. Å avdelningen tjänstgöra, förutom riksbrandinspektören, för närvarande tre assistenter med årsarvoden å högst 9 000, 7 500 respektive 7 320 kronor. I skrivelse till chefen för civilförsvarsstyrelsen har riksbrandinspektören föreslagit följande befattningar å avdelningen: en förste byråingenjör i Eo 26 samt två assistenter, envar med ett årsarvode av 9 000 kronor. Styrelsen föreslår för sin del, att en befattning som förste byråingenjör i lönegraden Eo 24 inrättas samt att arvodet för den ena av de två andra assistentbefattningarna höjes till 8 400 kronor för år. Därest sistnämnda höjning företoges, kunde det andra assistentarvodet nedsättas till 7 200 kronor för år.

Bevakningsavdelningen. Här föreslår styrelsen inrättande av två assistentbefattningar med årsarvoden å högst 8 400 respektive 7 800 kronor, varvid den förstnämnda avses för civilförsvarets ordningstjänst. Vidare borde biträdespersonalen utgöras av en kansliskrivare med årsarvode å högst 5 400 kronor ävensom två kontorsbiträden i lönegrad Ex 4 och ett skrivbiträde i lönegrad Ex 2.

Slutligen föreslår civilförsvarsstyrelsen att till styrelsen knyts sammanlagt högst tre representanter för press, film och radio. Härom anföres följande.

Dessa representanter skola överlägga med styrelsen i hithörande frågor rörande civilförsvaret, lämna råd och anvisningar i dylika ämnen samt vara sambandsmän, envar för sitt område. Icke minst under fredsförhållanden torde det vara av stor vikt, att ett fruktbarande samarbete med pressen m. m. kommer till stånd. Styrelsen är därför mycket angelägen om att en sådan ordning, som här avses, kan förverkligas. För ändamålet torde böra beräknas ett belopp om sammanlagt 1 500 kronor för år.

Beträffande styrelsens ifrågavarande förslag hava *reservationer* anförts av fast anställda sakkunnigen Johnsson, riksbrandinspektören Lundgren och bevakningsinspektören Thulin.

Föredragande statsrådet Erlander har för egen del anfört följande.

Under arbetet med tillskapandet av vårt nuvarande civilförsvaret har i skilda sammanhang framhållits, att civilförsvarets organisation måste begränsas under en kommande fredsperiod. Samtidigt har emellertid förutsatts, att organisationen skulle vara så elastisk, att den kunde anpassas efter det utrikespolitiska läget. Med avseende å civilförsvarets centrala ledning uttalades, att det centrala verk, som tillkommit i form av civilförsvarsstyrelsen, endast vore av provisorisk karaktär samt att denna myndighet borde erhålla en mera stadigvarande form, först när under fredliga förhållanden frågan bättre kunde överblickas.

Civilförsvarsstyrelsens förslag till medelsanvisning för civilförsvaret för nästa budgetår har framlagts innan vapenstilleståndet i Europa slutits. I nuvarande läge anser jag mig icke kunna i någon större omfattning tillmötesgå önskemålen om utökning eller annan förstärkning av styrelsens organisation. Jag förbiser härvidlag icke det behov av personalförstärkning, som redan nu föreligger och kan komma att kvarstå eller till och med ytterligare skärpas under den närmaste tiden på grund av styrelsens befattning med omhändertagande av flyktingar och evakuerade. Detta utgör dock icke i och för sig skäl för en förstärkning av den mera fasta personalen. Särskild personal torde nämligen liksom hittills få anställas för fullgörande av sistnämnda arbetsuppgifter, och jag utgår från att — såsom även styrelsen förutsatt — utgifterna för avlönande av dylik personal även under nästa budgetår icke skola belasta styrelsens avlöningsanslag utan ersättas i särskild ordning.

Vid behandlingen av propositionen angående anslag till civilförsvaret för nu löpande budgetår förutsatte riksdagen (skrivelse nr 472/1944), att Kungl. Maj:t skulle i samband med anslagsäskandena till civilförsvarsstyrelsen för budgetåret 1945/46 för riksdagen framlägga icke blott en redogörelse för vidtagna organisatoriska åtgärder beträffande civilförsvarsstyrelsen utan även ett närmare utformat förslag till organisation av styrelsen. I det föregående har jag lämnat en redogörelse för nu gällande organisation av styrelsen, vilken fastställts av Kungl. Maj:t genom beslut den 14 september 1944. Såsom jag i det följande kommer att närmare utveckla, har jag ansett mig böra föreslå vissa smärre ändringar i denna organisation. Emellertid ser jag mig icke i stånd att nu kunna tillmötesgå riksdagens begäran om ett närmare utformat organisationsförslag. Ett flertal omständigheter ha härvid spelat in. Erfarenheterna under den korta tid som förflutit, sedan civilförsvarsstyrelsen den 1 december 1944 trädde i avsedd funktion, ha icke varit tillräckliga för att kunna läggas till grund för ett detaljerat organisationsförslag. Styrelsens för närvarande onormalt stora arbetsbörda med genomförandet av den nya civilförsvarsorganisationen och omhändertagandet av flyktingar har även lagt hinder i

vägen härför. Härtill kommer, att uppbyggandet av styrelsens fredsorganisation synes böra ske med beaktande av de erfarenheter, som i de krigförande länderna vunnits beträffande civilförsvarets centrala ledning. Mera ingående kunskap härom har ännu icke stått att erhålla. Med hänsyn till vad sålunda anförts torde i fråga om civilförsvarsstyrelsens organisation för närvarande en avvaktande hållning böra intagas. I samband med anslagsäskandena för budgetåret 1946/47 torde ett mera definitivt förslag till organisation av styrelsen kunna framläggas.

Vissa organisationsändringar kunna redan nu angivas såsom möjliga och lämpliga. Från och med ingången av nästföljande budgetår torde sålunda byggnadstekniska avdelningen böra förändras till en teknisk byrå. Vidare synes i enlighet med civilförsvarsstyrelsens förslag undanförelavdelningen böra från och med den 1 oktober 1945 upphöra att vara en självständig avdelning. Den bör därefter ingå i någon av de redan befintliga byråerna. Lämpligt synes vidare vara, att från budgetårets ingång, utan att antalet befattningshavare hos styrelsen därigenom ökas, en särskild generaldirektörens avdelning inrättas med uppgift bland annat att utöva viss inspekterande verksamhet samt att samla och bearbeta i utlandet gjorda erfarenheter på civilförsvarets område. Slutligen finner jag behov av två fast anställda sakkunniga icke föreligga efter utgången av budgetåret 1944/45. Jag erinrar härutinnan om vad riksdagen uttalade vid fjolårets behandling av civilförsvarsorganisationen (skrivelse 472/1944 sid. 4). — Jag räknar sålunda tills vidare med fem byråer och, från den 1 oktober 1945, tre avdelningar, av vilka jag i det följande kommer att närmare beröra bevakningsavdelningen och generaldirektörens avdelning. I den mån särskilda förhållanden kunna föranleda behov av jämkning i den angivna organisationen, torde det få ankomma på Kungl. Maj:t att vidtaga dylik jämkning.

I kungörelse denna dag förordnar Kungl. Maj:t, att rådande civilförsvarsberedskap skall från och med den 1 juni 1945 äga tillämpning allenast beträffande civilförsvarets flyktingverksamhet. Under loppet av nästa budgetår torde civilförsvarsberedskapen kunna i sin helhet avvecklas. För civilförsvarsstyrelsens del torde detta komma att innebära viss begränsning av arbetsuppgifterna. Uppenbart är att de beskrifningar eller kostnadsförbilligande förändringar av organisationen, som med hänsyn härtill kunna visa sig möjliga under budgetåret 1945/46, skola vidtagas.

Såsom i det föregående framhållits vid redogörelsen för bevakningsavdelningens organisation och arbetsuppgifter, handläggas för närvarande på denna avdelning industriskyddsfrågor beträffande civila anläggningar. Avdelningen står under ledning av bevakningsinspektören, som till sitt förfogande har en förste assistent, tillika biträdande bevakningsinspektör. I anledning av chefens för försvarsstaben och civilförsvarsstyrelsens likaledes tidigare berörda skrivelse den 14 februari 1945 har Kungl. Maj:t (försvarsdepartementet) den 20 april 1945 förordnat om slutlig avveckling av den hittillsvarande industriskyddsverksamheten inom försvarsstaben, som avsett civila anläggningar. Enligt vad jag under hand inhämtat avses det organ inom försvarsstaben, som handhar bevakningsfrågor för militära anläggningar, skola från och med den 1 juli 1945 lokalt samordnas med civilförsvarsstyrelsens bevakningsavdelning. Då härigenom ett utbyte av rön och erfarenheter mellan organ för den militära och den civila industriskyddsverksamheten kan åvägabringas, synes en sådan anordning lämplig. — Beträffande det av bevakningsinspektören framförda förslaget om överflyttande av ärenden, som beröra landstormspolisen, till styrelsens bevakningsavdelning inser jag väl, att nu rådande uppdelning av ifrågavarande ärenden under vissa förhållanden är mindre tillfredsställande.

Jag är dock ej beredd att för närvarande mot styrelsens uttalande genomföra den av bevakningsinspektören förordade anordningen. — Ej heller i övrigt anser jag mig böra tillstyrka någon ändring av organisatorisk art i enlighet med bevakningsinspektörens förslag. Till frågan om löneförstärkning för en av befattningshavarna å avdelningen återkommer jag i det följande.

Den ifrågasatta generaldirektörens avdelning bör, såsom förut antytts, utgöra en inspektionsdetalj inom styrelsen. På dess lott bör vidare komma att inhämta erfarenheter av civilförsvarsorganisation och civilförsvarsverksamhet i utlandet samt att verka för dessa erfarenheters omsättande i praktiken. Vissa ärenden, som äro gemensamma för flera byråer, ärenden angående större civilförsvarsövningar och ärenden, som generaldirektören förbehåller sig att föredraga, äro också av det slag, att de böra hänföras till denna avdelning. Slutligen synes hit böra hänföras viss verksamhet beträffande styrelsens bibliotek, redaktion för tjänstemeddelen samt kontakt med press, film och radio, vartill jag återkommer i det följande.

Jag vill vidare här beröra frågan om avlöningar åt inkvarteringschefer och biträdande inkvarteringschefer. Styrelsens förslag att kostnaderna för avlöningar till dessa befattningshavare skola upptagas på länsstyrelsernas avlöningsanslag kan jag icke ansluta mig till. Jag anser nämligen den omständigheten att befattningshavarna i fråga förordnas av civilförsvarsstyrelsen och att deras arvoden bestämmas av styrelsen efter av Kungl. Maj:t bestämda grunder tala för att ifrågavarande kostnader böra bestridas från styrelsens avlöningsanslag.

Jag övergår nu att behandla civilförsvarsstyrelsens framställningar beträffande de särskilda tjänsterna hos styrelsen. Framställningarna avse i huvudsak dels ökning eller korrigeriug i vissa fall av nu utgående arvoden till befattningshavarna, dels lönegradsplacering av ett antal arvodestjänster, dels ock inrättande av nya tjänster. Jag tillåter mig upptaga dessa framställningar i nu nämnd ordning.

Frågan om storleken av vissa arvoden. Cheferna för administrativ-kamerala byrån (första byrån) samt byggnadstekniska avdelningen inneha som tidigare angivits byrådirektörs tjänsteställning, vardera med ett arvode av 13 080 kronor per år. Styrelsen har nu föreslagit, att dessa befattningar ändras till byråchefstjänster och att arvodena höjas till 14 040 kronor. Första byrån är den största inom styrelsen. Den omfattar ett trettiootal befattningshavare, varav mer än hälften får anses ha mera kvalificerade arbetsuppgifter. Härtill komma för närvarande på samma byrå ytterligare 30 befattningshavare, som syssla enbart med flyktingärenden. Byggnadstekniska avdelningen är vid sidan av sociala byrån den närmast största. Avdelningen räknar omkring 15 mera kvalificerade befattningshavare samt biträdespersonal till ett antal av 5. Ärendena å byrån och avdelningen torde vidare såsom styrelsen påpekat i stort antal vara av hög svårighetsgrad. Med hänsyn till det anförda finner jag civilförsvarsstyrelsens förslag, att befattningarna som chefer för ifrågavarande byrå och avdelning skola förändras från byrådirektörs- till byråchefstjänster, vara motiverat och biträder detsamma.

Vidare finner jag de av styrelsen anförda skälen för en höjning av vissa arvoden åt ingenjörsutbildad personal å byggnadstekniska avdelningen värda beaktande. Från styrelsens sida har icke klart framhållits, vilka befattningshavares löner som avses skola höjas. Frågan härom torde även från styrelsens sida bli föremål för omprövning vid det förhållandet, att

jag, såsom av det följande kommer att framgå, icke anser mig kunna till någon del förorda styrelsens förslag om lönegradsplacering av vissa tjänster. Jag vill därför förorda, att ett belopp, motsvarande den ungefärliga kostnaden för berörda arvodeshöjningar, eller 6 000 kronor för nästa budgetår beräknas för höjning av arvodet till tre eller fyra ingenjörsbefattningar. Jag förutsätter härvid, att två av de sålunda förhöjda arvodena utnyttjas för avlönande av högskoleutbildade ingenjörer.

I samband härmed upptager jag frågan om särskilt arvode till militär-assistenten hos styrelsen. Sådant arvode utgår till motsvarande befattningshavare vid vissa andra centrala ämbetsverk. Med utgångspunkt från de förslag rörande militära fyllnadsarvoden, som framlagts i propositionen nr 170 till innevarande års riksdag, föreslår jag, att ifrågavarande militärassistent kommer i åtnjutande av ett arvode av 1 080 kronor per år från civilförvarsstyrelsens avlöningsanslag.

Från styrelsens sida har begärts viss personalförstärkning å bevakningsavdelningen. Då emellertid en för avdelningen ursprungligen avsedd assistentbefattning, som temporärt utnyttjats inom tredje byrån, numera återförts till avdelningen, får avdelningens behov av arbetskraft anses vara tillgodosett i skäligen utsträckning. Med hänsyn till angelägenheten att erhålla en tillräckligt kvalificerad innehavare av berörda befattning finner jag mig böra föreslå, att arvodet för befattningen höjes från 6 000 till 7 800 kronor.

I övrigt har jag ansett mig icke kunna biträda styrelsens förslag om arvodesökning.

Jag har intet att erinra mot att byråinspektörsbefattningen å organisationsbyråns motorfordonsdetalj ändras till en befattning som förste byråinspektör med oförändrat arvode av 10 800 kronor, och att den befattning å undanförelavdelningen, som är avsedd för ärenden angående förstöring, under nästa budgetår upptages som en förste byråingenjörsbefattning med likaledes oförändrat arvode av 10 800 kronor. Styrelsen har föreslagit, att viss sänkning av arvodena åt nuvarande förste byråingenjören och assistenten å sistnämnda avdelning från 12 960 till 10 800 kronor respektive från 9 000 till 7 800 kronor kommer till stånd i samband med avdelningens uppgång i organisationsbyrån den 1 oktober 1945. Jag biträder detta förslag. Emellertid anser jag, att en indragning av sistnämnda assistentbefattning (med arvode å 7 800 kronor) bör tagas under övervägande. Det torde ankomma på Kungl. Maj:t att, när förhållandena så medgiva, besluta om sistnämnda befattnings indragning.

Frågan om lönegradsplacering. Civilförvarsstyrelsen har föreslagit, att i ett totalt fall arvodesavlönade befattningshavare skola få placering i extra ordinarie lönegrad. Det gäller i första hand två av byråcheferna, som anses skola placeras i lönegraden Eo 30, vidare tre sektionschefer och en förste byråingenjör i Eo 26, en assistent i Eo 24 samt en assistent och en byråingenjör i Eo 21, varjämte registratören föreslås få övergå från Ex 11 till Eo 11. Jag är principiellt ense med styrelsen i dess uppfattning om det otillfredsställande i att arvodesystemet inom ett statligt verk av icke utpräglad kriskaraktär användes i den omfattning som nu är fallet beträffande civilförvarsstyrelsen. Likväl anser jag mig icke kunna för närvarande till någon del tillstyrka styrelsens förslag om lönegradsplacering. Detta är beroende av att enligt min mening frågan härom äger ett sådant nödvändigt samband med frågan om styrelsens definitiva organisa-

tion, att ett ställningstagande till dessa båda frågor måste ske i ett sammanhang.

Frågan om inrättande av nya befattningar. Från civilförsvarsstyrelsens sida har föreslagits inrättande av 12 nya tjänster. Sålunda skulle på första byrån inrättas en ny befattning, benämnd civilförsvarsredaktör, med uppgift att ordna och handhava styrelsens bibliotek, att förlöpande följa litteraturen på civilförsvarets område, att vara redaktör för styrelsens tjänstemeddelanden samt att upprätthålla kontakt med pressen, radion och filmen. Jag anser, att sagda uppgifter äro av sådan art att de böra av styrelsen särskilt uppmärksammas. Jag medger också att det i och för sig kunde vara ändamålsenligt att ha en särskild tjänsteman för antydda uppgifter. Särskilt torde en verksamhet som den förevarande ha väsentlig betydelse för inhämtande av erfarenheter från krigshärjade länder. Emellertid anser jag mig för närvarande icke böra föreslå inrättandet av en särskild befattning för ändamålet. Jag förordar i stället, att ett visst belopp, förslagsvis 5 000 kronor, beräknas att av styrelsen användas för de med den föreslagna befattningen avsedda arbetsuppgifterna. Enligt min mening bör fullgörandet av dessa arbetsuppgifter lämpligen knytas till generaldirektörens avdelning.

Något särskilt belopp för arvoden åt representanter för press, film och radio i enlighet med vad styrelsen föreslagit har jag icke räknat med.

Den av styrelsen begärda personalförstärkningen å tredje byrån i form av ytterligare en tjänsteman för verkskyddsärenden kan jag — i motsats till statskontoret — icke under nuvarande förhållanden tillstyrka. Det till nuvarande byråinspektören utgående arvodet av 10 200 kronor bör sålunda bibehållas.

Från styrelsens sida har begärts en utökning av antalet juristtjänster, därvid framhållits att det varit en kännbar brist för styrelsen att dylika tjänster icke funnits i tillräckligt antal. Antalet jurister, bortsett från den enbart för flyktingverksamhet avsedda personalen, uppgår till 11, varav emellertid 3 för närvarande äro fullt sysselsatta med arbetsuppgifter, som sammanhånga med flyktingverksamheten. Behovet av ytterligare befattningshavare med juridisk utbildning synes mig dock icke vara av den angelägenhetsgrad, att det motiverar bifall till styrelsens framställning. Jag är sålunda icke beredd att tillstyrka inrättande av en byråsekreterartjänst å sociala byrån eller en amanuensbefattning (jurist) å byggnadstekniska avdelningen. Icke heller kan jag biträda förslaget om två nya befattningar som amanuens (Eo 15) och som assistent (årsarvode 6 600 kronor) å sociala byrån, av vilka den ena, enligt vad jag inhämtat, närmast avsetts för en jurist. Någon ny juristbefattning (amanuens med årsarvode av 7 200 kronor) för generaldirektörens avdelning torde icke heller böra ifrågakomma.

Den begärda personalförstärkningen å byggnadstekniska avdelningen avser förutom nämnda juristtjänst 3 ingenjörer, envar med ett årsarvode av 9 000 kronor, samt en assistent med ett årsarvode av 7 800 kronor. Av dessa befattningshavare äro ingenjörerna och juristen avsedda för avarbetning av förefintlig betydande balans i fråga om ärenden angående statsbidrag till kommuner och enskilda för anordnande av skyddsrum samt assistenten för ärenden rörande projekttilröjning. Vägande skäl för viss personalförstärkning anser jag föreligga. Vad angår projekttilröjningsärenden synas dessa vara av den betydenhet, att de böra tillkomma någon befattningshavare hos

styrelsen såsom en väsentlig arbetsuppgift. Av särskild vikt synes vara att styrelsen söker inhämta erfarenheter på området från de krigförande länderna och upprätthåller en nära kontakt med de projektilröjningsenheter, vilka jag i det följande under anslaget till Civilförsvaret: Engångsanskaffning av materiel föreslår skola upprättas. Jag förordar, att för angivna ändamål ett belopp av 20 000 kronor beräknas under nästa budgetår. Jag förutsätter härvid, att från styrelsens sida åtgärder vidtagas för avarbetande snarast möjligt av på avdelningen förefintlig arbetsbalans.

Jag övergår härefter till en beräkning av avlöningskostnaderna för civilförsvarsstyrelsen.

Anslagsposten till avlöningar till ordinarie tjänstemän torde i enlighet med styrelsens förslag kunna upptagas med 59 000 kronor.

Posten till arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, bör beräknas med utgångspunkt från det belopp, som anvisats för nu löpande budgetår. Till detta belopp, 453 000 kronor för helt budgetår räknat, torde få läggas 65 000 kronor, utgörande de beräknade kostnaderna för inkvarteringschefer och biträdande inkvarteringschefer, vilka kostnader enligt vad jag tidigare anfört synas böra belasta civilförsvarsstyrelsens avlöningsanslag och lämpligen böra bestridas från förevarande anslagspost. Vidare bör en ökning av anslaget ske för merkostnader, som uppkomma vid ett bifall till mitt förslag om dels ökning av vissa arvoden, dels ock viss personalförstärkning. Kostnaderna i sistnämnda del beräknar jag till (11 000 + 25 000) 36 000 kronor. Å andra sidan bör avdrag göras med hänsyn till att befattningarna såsom fast anställda sakkunniga föreslås indragna ävensom att vissa arvoden å undanförselavdelningen förutsätts sänkta från och med den 1 oktober 1945. Ett belopp av 5 000 kronor torde därför avdragas. Ifrågavarande anslagspost beräknar jag sålunda för nästa budgetår till 549 000 kronor.

Vidkommande slutligen anslagsposterna till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal och till rörligt tillägg torde annan jämkning av de i gällande avlöningsstat upptagna beloppen, 150 000 respektive 22 500 kronor, icke böra vidtagas än den som betingas av att avlöningsstaten endast avser tre kvartal. Jag beräknar således dessa anslagsposter till 200 000 respektive 30 000 kronor.

De sammanlagda avlöningskostnaderna för civilförsvarsstyrelsens personal skulle alltså enligt dessa beräkningar för nästa budgetår uppgå till (59 000 + 549 000 + 200 000 + 30 000) 838 000 kronor.

Civilförsvarsstyrelsen: Omkostnader.

För innevarande budgetår har till ändamålet beviljats ett delanslag av förslagsvis 200 000 kronor.

Kungl. Maj:ts anslagsäskande för nästa budgetår innebär en höjning av delposterna till *reseersättningar* och *expenser* med 17 000 respektive 25 000 kronor, varemot delposten till publikationstryck sänkts med 11 000 kronor. Såsom en ny delpost upptagas 5 000 kronor till *omkostnader för representer i militärbefälsstaber*. Ett av civilförsvarsstyrelsen framlagt förslag om anvisande av 25 000 kronor till *upplysningsverksamhet* genom riksluftskyddsförbundet eller annorledes har föredraganden, statsrådet Erlander,

förklarar sig ej benägen att för närvarande tillstyrka, ehuru föredraganden vore ense med styrelsen i dess uppfattning om betydelsen av riksluftskydds-förbundets verksamhet i olika hänseenden.

Övriga anslag för civilförsvaret.

I anledning av vad föredragande statsrådet anförde i propositionen 270/1944 sid. 57 vid avhandlande av frågan om anslag till materiel, anordningar m. m. inom civilförsvaret har *civilförsvarsstyrelsen* i sina nu föreliggande anslagsäskanden, såsom av det följande framgår, sökt åstadkomma en sådan uppdelning å olika anslag, som ansluter till civilförsvarslagens bestämmelser. Styrelsen har därvid sökt skilja mellan kostnader av engångsnatur samt kostnader av löpande natur. Personal- och materielkostnader ha som regel förts å skilda anslag. Vidare har styrelsen sökt genomföra en åtskillnad i anslagshänseende mellan medel, som böra stå till civilförsvarsstyrelsens förfogande, och medel, vilka böra disponeras av länsstyrelserna.

Föredragande statsrådet har funnit den av styrelsen föreslagna fördelningen å olika anslag ändamålsenlig. Ehuru ett strikt genomförande av de angivna principerna av praktiska skäl icke kunde ske, borde desamma tillämpas i möjligaste mån.

1) Civilförsvaret: Utbildning vid statens civilförvarsskola samt vid kurser, anordnade av länsstyrelserna.

Kungl. Maj:t har genom beslut den 15 juli 1944 fastställt stat för det under förslagsanslaget till Civilförsvaret upptagna delanslaget till Utbildnings- och försöksverksamhet, därvid upptagits en delpost å högst 100 000 kronor, varifrån skola bestridas kostnader för statens civilförvarsskola, däri inberäknat såväl den verksamhet, vilken bedrivs centralt inom varje län i länsstyrelsens regi, som resekostnads- och traktamentsersättningar till vissa deltagare i ifrågavarande utbildning.

Civilförsvarsstyrelsen beräknar ifrågavarande medelsbehov för nästa budgetår till 125 000 kronor, varav 50 000 kronor till kostnader för civilförvarsskolan och 75 000 kronor till kostnader för utbildningskurser, anordnade av länsstyrelserna.

Föredragande statsrådet har anfört följande.

Civilförsvarsstyrelsen har meddelat, att under tiden till och med den 31 december 1944 från omförmälda delpost å 100 000 kronor utbetalats endast omkring en tredjedel, och att avsikten vore, att — sedan civilförsvarsorganisationen numera börjat taga form i länen — under senare hälften av nu löpande budgetår central utbildning skulle anordnas i proportionsvis större omfattning än under budgetårets första hälft. Styrelsen har vidare påpekat, att enligt kungörelsen den 2 februari 1945 (nr 24) angående om-

fattningen under år 1945 av civilförsvarsplikt för utbildnings- och övningsändamål skyldigheten för civilförsvarspersonal att innevarande kalenderår underkasta sig utbildning blivit så begränsad, att den centrala utbildningen i regel icke kan inrymmas därinom. Den centrala utbildningen komme därför att till största delen få grundas på frivilligt deltagande.

Ett fullföljande av ifrågakvarande utbildningsverksamhet synes i viss utsträckning nödvändigt under nästkommande budgetår. Jag anser sålunda, att civilförsvarschefer, tjänstegrenschefer och sådan annan befälspersonal inom allmänna civilförsvaret, som icke lämpligen kan erhålla sin utbildning inom ramen för den lokala utbildningen, verkskyddsledare vid större och medelstora verkskydd, vissa instruktörer samt viss specialistpersonal böra erhålla den centrala utbildning, som avses under förevarande anslag. Fortvaron av denna utbildning synes mig särskilt av behovet påkallad med hänsyn till lämpligheten att därvid delge civilförsvarets aktiva utövare i vårt land de senaste rönen och erfarenheterna från arbetet på det civila försvarets område i krigshärjade länder. Jag anser mig emellertid icke kunna ansluta mig till den av styrelsen föreslagna höjningen av förevarande anslag och får därför föreslå att för nästa budgetår anvisas samma belopp som innevarande budgetår, eller 100 000 kronor. Anslaget bör vara av förslagsanslags natur.

2) Civilförsvaret: Bidrag till riksluftskyddsförbundet.

Den 15 juli 1944 anvisade Kungl. Maj:t för budgetåret 1944/45 till Civilförsvaret: Bidrag till riksluftskyddsförbundet ett delanslag av högst 80 000 kronor.

Riksluftskyddsförbundet har i en skrivelse den 7 oktober 1944 hemställt om statsbidrag för budgetåret 1945/46. *Civilförsvarsstyrelsen* har i sin nu föreliggande framställning om anslag för sistnämnda budgetår även utlåtit sig över förbundets skrivelse.

För riksluftskyddsförbundets centrala verksamhet med undantag av upplysning och propaganda beräknar förbundet en årskostnad av 113 000 kronor, varav i statsbidrag begäres 53 000 kronor. Civilförsvarsstyrelsen anser sig böra tillstyrka statsbidrag med samma belopp, som beviljats för innevarande budgetår, eller 50 000 kronor.

Till länsförbundens verksamhet har riksluftskyddsförbundet för nästa budgetår begärt ett statsbidrag av 122 000 kronor. Styrelsen tillstyrker för sin del ett belopp av 76 500 kronor.

Föredragande statsrådet anför följande.

Riksluftskyddsförbundets verksamhet i olika avseenden till förmån för civilförsvaret och det frivilliga arbetet härför ävensom förbundets biträde vid utbildningen av hemskyddspersonal synes alltfört vara förtjänt av statsmakternas stöd i den utsträckning omständigheterna medgiva. Jag räknar den utbildning, som förbundet bedriver, som en synnerligen viktig faktor i civilförsvarets tjänst, vare sig verksamheten pågår centralt för riket i dess helhet eller av länsförbunden centralt inom länen. Det sagda torde ha sin giltighet även under en efterkrigsperiod.

Förbundet har i sin berörda skrivelse sagt sig kunna med säkerhet förutse, att andra inkomster än statsbidrag, d. v. s. privata gåvor och bidrag, medlemsavgifter m. m., icke längre vore att räkna med i någon större omfattning sedan utbildningen av civilförsvarspersonal blivit en kommunens skyldighet. Förbundets farhågor härutinnan må vara överdrivna. Viss hänsyn till den av förbundet antydda utvecklingen synes emellertid böra föranleda till ett välvilligt bedömande av föreliggande anslagsäskande. Jag får för den skull föreslå, att till riksluftskyddsförbundets verksamhet anvisas ett obetecknat anslag av (50 000 + 76 500) 126 500 kronor.

3) Civilförsvaret: Övnings- och försöksverksamhet.

I den genom beslutet den 15 juli 1944 för användningen av delanslaget Utbildnings- och försöksverksamhet fastställda staten har till kostnader för civilförsvärsövningar (luftskyddsövningar) upptagits ett belopp av högst 150 000 kronor samt till kostnader för försöksverksamhet en delpost å högst 45 000 kronor.

Föredragande statsrådet har för egen del anfört följande.

Vidkommande övningsverksamheten må erinras att under tidigare budgetår anvisats särskilda medel till luftskyddsövningar. Därjämte ha medel ställts till statens utrymningskommissionens förfogande för anordnande av övningar inom den kommissionen underställda organisationen. Behov av övningar i de hänseenden varom nu är fråga torde göra sig gällande även under nästkommande budgetår, och det är enligt min mening nödvändigt att fullfölja verksamheten i sådan utsträckning att därigenom organisationens effektivitet upprätthålles och nya erfarenheter omsätts i praktiken. Emot det av civilförsvärsstyrelsen föreslagna beloppet för ändamålet, 90 000 kronor, synes icke vara något att erinra.

Civilförsvärsstyrelsen har framhållit, att försöksverksamhet och vetenskaplig forskningsverksamhet inom civilförsväret är av den allra största vikt och att särskilt under en kommande fredsperiod denna verksamhet bör ägnas tillbörlig uppmärksamhet. Jag är fullt införstådd med styrelsens uppfattning härutinnan. För styrelsens egen försöksverksamhet bör upptagas ett kostnadsbelopp av 20 000 kronor. Det för försvärets forskningsanstalts verksamhet föreslagna beloppet är dubbelt så stort som den för samma ändamål för innevarande år anvisade summan. Anstaltens arbete berör ofta ämnen, som äro av betydelse för civilförsväret. Därjämte utför anstalten efter erhållna uppdrag särskilda undersökningar för civilförsväret. Det för denna verksamhet avsedda beloppet för innevarande budgetår, 25 000 kronor, är uppenbarligen för litet, och jag anser mig kunna förorda att ett belopp av 50 000 kronor anvisas för nämnda forskningsverksamhet. Jag räknar med att berörda försöks- och forskningsverksamhet från styrelsens sida inriktas därpå, att erfarenheter av teknisk och annan art från det pågående kriget i största möjliga utsträckning utnyttjas för civilförsvärets del i vårt land. — Till angivna kostnader för gasskyddslaboratorier bör upptagas det av styrelsen föreslagna beloppet 5 000 kronor.

Anslaget för övnings- och försöksverksamhet bör sålunda beräknas till (90 000 + 20 000 + 50 000 + 5 000) 165 000 kronor. Detta anslag bör uppföras såsom förslagsanslag.

4) **Civildförsvaret: Engångsanskaffning av materiel m. m.**

För innevarande budgetår har för ändamålet beviljats ett anslag av högst 1 305 700 kronor.

Civildförsvarens huvudbestämmelse rörande kostnadsfördelningen mellan stat och kommun återfinnes i lagens 47 § och innebär, att kommun i allmänhet äger rätt till statsbidrag med $\frac{2}{3}$ av sina kostnader för civildförsvaret. Denna bestämmelse gäller i princip även i fråga om anskaffning av materiel, utrustning och annan egendom för civildförsvaret. Undantag har dock gjorts beträffande materiel, utrustning och annan egendom, som anskaffats eller kan förväntas komma att huvudsakligen användas för annat ändamål än för civildförsvaret. I detta fall utgår intet statsbidrag. Anskaffar kommun materiel för inkvartering och därmed sammanhängande uppgifter av social natur, skall å andra sidan i princip utgå fullt statsbidrag, med rätt likväl för Konungen att under vissa förhållanden bestämma statsbidraget till endast $\frac{2}{3}$.

Civildförvarsstyrelsen framhåller emellertid, att enligt uttalanden av såväl hemortsförvarssakkunniga som civildförvarsutredningen staten bör under vissa förhållanden utan kostnad för kommunerna tillhandahålla materiel, utrustning och förnödenheter.

Styrelsen har, beträffande alarmeringsanläggningar, för nästa budgetår beräknat en kostnad av 35 000 kronor för viss utrustning till telefonalarmering. Därav avses 9 350 kronor för viss komplettering av utrustningen beträffande ett antal telefonstationer, där telefonalarmering till allmänheten installerats, nämligen Enskede, Göteborg (Masthugget), Hälsingborg, Karlskoga, Limhamn, Malmö, Norrköping, Västerås och Örebro. För nyan-skaffning av utrustning för telefonalarmering föreslås ett belopp av 21 800 kronor, avsett för några ur civildförvarssynpunkt viktiga orter, som ännu sakna dylik utrustning, nämligen Borlänge, Härnösand och Uddevalla. Vidare borde visst belopp beräknas för oförutsedda kostnader för telefonalarmlutrustningar.

Föredragande statsrådet har anfört följande.

Under förevarande anslag har civildförvarsstyrelsen sammanfört kostnader för anskaffande av sådan materiel för civildförsvaret, som tillhandahålles av staten. Sådant tillhandahållande av civildförvarsmateriel utan kostnad för kommunerna torde böra ske särskilt i de fall, då central upphandling av olika skäl befinnes lämplig. Det av styrelsen framförda förslaget att denna skulle för ernående av en central upphandlings fördelar medverka även vid sådan materielanskaffning, som åligger kommunerna och för vilken dessa få vidkännas viss del av kostnaderna, synes mig värt att beakta. Detta kan såsom styrelsen föreslår tänkas ske så att styrelsen föranstaltar om marknadsundersökning och uppgör förteckningar på leverantörer, vilka förteckningar med angivande av priser m. m. tillställas kommunerna.

Alarmeringsanläggningar. Styrelsens förslag om anslag för installerande av reservanläggningar för tyfoner i Sundsvall och Härnösand

anser jag mig för närvarande icke kunna tillstyrka. Däremot torde förslaget om anslag för komplettering och nyinstallering av alarmeringsanläggningar m. m. representera ett aktuellt behov, som skäligen bör upptagas i förevarande sammanhang. Mot det av styrelsen för ändamålet föreslagna beloppets storlek, 150 000 kronor, synes ej heller vara anledning till erinran. Likaså tillstyrker jag ett belopp av 10 000 kronor för komplettering av förrådet av reservdelar till larmaggaten.

För komplettering av systemet för telefonalarmering i Enskede, Göteborg (Masthugget) m. fl. orter har föreslagits en medelsanvisning av 9 350 kronor, varjämte beräknats 21 800 kronor för nyanskaffning av telefonalarmeringsutrustning i vissa städer, som sakna dylik utrustning, och 3 850 kronor för vissa oförutsedda kostnader. Med hänsyn till telefonalarmeringens värde ur civilförvarssynpunkt biträder jag styrelsens förslag i denna del och beräknar för ändamålet ett till 30 000 kronor jämkat belopp.

I enlighet med vad jag här föreslagit skulle för alarmeringsanläggningar för nästa budgetår behöva beräknas ett belopp av (150 000 + 10 000 + 30 000) 190 000 kronor.

I detta sammanhang vill jag för riksdagen anmäla följande förhållande. Av det för budgetåret 1943/44 för Civilt luftskydd: Alarmeringsanordningar beviljade reservationsanslaget å 342 500 kronor var ett belopp av 3 000 kronor avsett för installation av telefonalarmering i Saltsjöbaden. Genom beslut den 15 juni 1944 har Kungl. Maj:t emellertid i anledning av därom gjord framställning bemyndigat luftskyddsinspektionen att av sistnämnda belopp använda högst 1 500 kronor under budgetåret 1944/45 för komplettering av telefonutrustning å Enskede telefonstation.

G a s s k y d d s m a t e r i e l. Någon ytterligare anskaffning av gasmasker torde i nuvarande läge icke böra äga rum. Ej heller anser jag mig nu böra biträda styrelsens förslag om anskaffning av viss kvantitet s. k. gasskyddspapper. I sistnämnda hänseende vill jag erinra om att en liknande framställning avvisats i proposition den 4 januari 1944, nr 2, angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1943/44 (s. 54—55).

Däremot anser jag mig böra biträda förslaget om inköp av tättningsprovningssapparater, med hänsyn till nödvändigheten av provning av gasmasker, då dessa legat flera år utan att komma till användning eller då de begagnats vid övningar, underkastats reparation m. m. Apparaterna böra såsom styrelsen föreslagit finnas dels vid styrelsens förråd i Stockholm, dels ock ute i länen. I sistnämnda fall böra de placeras å orter, där under krig reparationscentraler för gasskyddsmateriel kunna upprättas. Sålunda upptages här ett belopp av 45 000 kronor för ändamålet.

Styrelsen har vidare föreslagit inköp av fem regenereringsaggregat att användas till avlägsnande av stridsgas eller fuktighet från luftrenande filter i skyddsrum ävensom från gasmaskbehållare. Av dessa aggregat avses ett skola placeras vid styrelsens centralförråd och övriga fyra på lämpliga orter ute i landet. Styrelsen har såsom skäl för inköp av aggregaten framhållit, att filtren vid användningen av luftrenarna successivt förbrukas, om filtren icke regenereras. I viss utsträckning bör styrelsens förslag bifallas. Det torde enligt vad jag inhämtat vara tillräckligt att tills vidare anskaffa endast ett aggregat utan att därvid krävet på ifrågavarande materiel värd eftersättes. Jag förordar därför anskaffning av ett regenereringsaggregat för en kostnad av 8 000 kronor. Detta aggregat torde lämpligen böra ha sin placering vid styrelsens huvudförråd i Stockholm.

Jag föreslår alltså, att (45 000 + 8 000) 53 000 kronor avses för anskaffning av gasskyddsmateriel under nästa budgetår.

Projektilröjning. Arbetet med oskadliggörande av icke briserade bomber skulle under krig utgöra en viktig uppgift för civilförsvaret. För fullgörande av denna uppgift har civilförsvarsstyrelsen bland annat ombesörjt utbildning av sprängningspersonal. Därutöver har en instruktörskurs för desarmeringspersonal, omfattande 40 elever, avhållits, varjämte ytterligare en sådan kurs planeras till slutet av innevarande budgetår. Styrelsens uppfattning är, att huvuddelen av projektilröjningsmanskapet bör utbildas i sprängning. Desarmering synes främst behöva ske inom tätbebyggda orter, där skadeverkningarna av sprängningsåtgärder kunna bli större än eljest. Styrelsens förslag innebär, att 150 000 kronor anslås till utrustning åt 25 desarmeringsenheter, vardera omfattande 2 patruller. Dessa patruller skola vara rörliga enheter. Enligt min mening synes viss utrustning av nu avsett slag böra anskaffas och tillhandahållas av statsverket. Emellertid synes anskaffning för närvarande icke böra ske i föreslagen omfattning. Jag anser, att anskaffningen bör begränsas att avse endast en patrull per län, vilket kommer att efter en kostnad av 3 000 kronor per patrull innebära en sammanlagd utgift av 75 000 kronor. Jag föreslår, att detta belopp beräknas för ändamålet.

Det av styrelsen föreslagna beloppet till täckande av utgifter, som väntas uppkomma i samband med fastställandet av organisationsplanerna, synes mig böra sänkas till hälften. Jag föreslår alltså, att för ändamålet upptages ett belopp av 200 000 kronor.

I enlighet med vad jag sålunda anfört böra kostnaderna under reservationsanslaget Civilförsvaret: Engångsanskaffning av materiel m. m. under nästa budgetår beräknas till ett belopp av (190 000 + 53 000 + 75 000 + 200 000) 518 000 kronor. De å reservationsanslagen till Civilt luftskydd: Gasskyddsutrustning, Förberedande åtgärder för mottagande av evakuerad civilbefolkning m. m. samt Anskaffande av utrustning till luftskyddshärbärgen och rörliga utspisningsenheter m. m. kvarstående, odisponerade medlen å tillhoppa 1 703 000 kronor, böra användas för täckande av nämnda belopp å 518 000 kronor. Återstoden, d. v. s. (1 703 000 — 518 000) 1 185 000 kronor, bör till större delen överföras till anslaget Bidrag till kommuner för anskaffande av materiel m. m. Jag föreslår alltså, att reservationsanslaget Civilförsvaret: Engångsanskaffning av materiel m. m. upptages med ett belopp av 100 kronor samt att till detta anslag såsom reservation överföras 518 000 kronor från de tre äldre anslag, som i det föregående berörts.

I enlighet med vad civilförsvarsstyrelsen föreslagit anser jag, att till ifrågasvarande anslag även böra överföras vid innevarande budgetårs slut eventuellt kvarstående, för redan beslutade upphandlingar m. m. reserverade belopp å följande anslag.

Civilt luftskydd: Alarmeringsanordningar.

Civilt luftskydd: Gasskyddsutrustning.

Förberedande åtgärder för mottagande av evakuerad civilbefolkning m. m.

Utrustning av provisoriska förlossningshem under utrymning.

Anskaffande av utrustning till luftskyddshärbärgen och rörliga utspisningsenheter m. m.

Anskaffande av baracker för socialtjänsten m. m.

Vidare bör det belopp, som vid innevarande budgetårs slut eventuellt icke utbetalats av de för detta budgetår under delanslaget till Engångsanskaff-

ning av materiel m. m. anvisade medlen, betraktas som reservation och överförs till nästa budgetårs reservationsanslag med samma rubrik.

Eventuell behållning å det i det föregående omnämnda reservationsanslaget till Civilt luftskydd: Anskaffande av viss röjningsmateriel synes däremot icke böra överföras, då röjningsmateriel i framtiden icke torde böra tillhandahållas av staten utan med rätt till statsbidrag anskaffas av kommunerna. Angivna reservationsanslag synes i stället böra kvarstå även under budgetåret 1945/46.

Slutligen vill jag i detta sammanhang anmäla följande förhållande för riksdagen. Genom beslut den 15 juli 1944 anbefalldes Kungl. Maj:t statskontoret att disponera delanslaget Civilförsvaret: Engångsanskaffning av materiel m. m. för utbetalning till civilförvarsstyrelsen, som ägde av nämnda anslag använda, bland annat, högst 1 000 000 kronor för anskaffning av släpkärror i huvudsaklig överensstämmelse med i propositionen nr 270/1944 (s. 64) förordad förslag. Emellertid har Kungl. Maj:t genom beslut den 30 december 1944 — sedan civilförvarsstyrelsen, med förmälan att släpkärrorna och de för dem använda dragvagnarna skulle erhålla ökad användbarhet om s. k. häckar för dragvagnarna anskaffades, hemställt om medgivande att inköpa visst antal häckar med anlitanande av nämnda delanslag — bemyndigat civilförvarsstyrelsen att av för anskaffning av släpkärror avsedda medel använda högst 60 000 kronor för inköp av 1 000 häckar för ifrågavarande dragvagnar.

5) Civilförsvaret: Anskaffning av viss förbrukningsmateriel.

För innevarande budgetår har till Anskaffning av viss förbrukningsmateriel m. m. anvisats ett delanslag av, förslagsvis, 280 000 kronor.

Föredragande statsrådet anför följande.

Mot styrelsens beräkningar av kostnaderna för tillhandahållande av angivna utbildnings- och övningsmateriel har jag intet att erinra. I det föreslagna beloppet härför, 200 000 kronor, ingå icke kostnaderna för undervisningsmateriel vid statens civilförvarsskola eller för utbildning och övning vid gasskyddslaboratorier, vilka kostnader behandlas under andra anslag. Kostnaden för viss gasskyddsmateriel bör även upptagas till det av styrelsen föreslagna beloppet 20 000 kronor.

Jag får för den skull föreslå, att för anskaffning under nästa budgetår av ifrågavarande förbrukningsmateriel anvisas ett förslagsanslag av (200 000 + 20 000) 220 000 kronor.

6) Civilförsvaret: Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.

Civilförvarsstyrelsen åberopar till en början civilförvarslagens bestämmelser om kommuns skyldighet att — utan rätt till statsbidrag — svara för förvaring, underhåll och kontroll av materiel, utrustning och annan egendom, som är avsedd för civilförsvaret (45 § 1 mom., jmfvt med 47 § 2 mom. d.). Emellertid ha, fortsätter styrelsen, vissa kostnader härvidlag hittills bestritts av statsmedel. Detta synes böra betraktas så, att staten under innevarande budgetår icke gör gällande den skyldighet, som enligt civilförvarslagen åvilar kommunerna. Enligt styrelsens mening bör emellertid i

vissa fall från och med nästkommande budgetår en ändring av kostnadsfördelningen genomföras i anslutning till lagens föreskrifter. Sålunda bör statsbidrag hädanefter ej utgå för exempelvis underhåll och reparation av alarmeringsanläggningar, reparation av gasskyddsmateriel samt besiktning och översyn av motorfordon. Beträffande de kostnader för förvaring, underhåll och reparation av materiel, för vilka statsmedel enligt styrelsens mening böra beviljas även i fortsättningen, anför styrelsen bland annat följande.

Kostnaderna för förvaring av den materiel, som är avsedd för internatförläggningar för evakuerade, ha från och med den 1 december 1944 bestritts från behållningen å det för budgetåret 1943/44 anvisade reservationsanslaget till Anskaffande av utrustning till luftskyddshärbärgen och rörliga utspisningsenheter m. m. Dessa förvaringskostnader beräknas under innevarande budgetår komma att uppgå till cirka 55 000 kronor. Då under verksamheten för omhändertagande av flyktingar ytterligare betydande mängder av motsvarande förläggningsmateriel anskaffats, föreslår styrelsen, att för samtliga förvaringskostnader ävensom de reparationskostnader, som kunna uppstå för angivna materiel, beräknas ett belopp av 75 000 kronor under nästa budgetår.

I detta sammanhang anmälas i propositionen följande två ärenden.

a) I Kalmar hade ett antal motorfordon med nyttjanderätt tagits i anspråk för det allmänna luftskyddets räkning. Av dessa fordon, vilka stodo under kontroll av luftskyddschefen i staden, förvarades två avregistrerade bilar i ägarens garage. På grund av bristande tillsyn blevo dessa båda bilar frostskadade under vintern 1942/43. I ansökning till Konungen hade luftskydds nämnden i staden hemställt om ersättning av statsmedel för de kostnader, som uppstått vid reparation av bilarna, 1 086 kronor 57 öre.

b) Utrymningskommissionen förhörde enligt kontrakt den 30 juni 1941 en bryggaren Viktor Svensson tillhörig vindslokal i Vrigstad för förvaring av ett parti träull om 4 225 kg mot en årlig hyra av 10 kronor. Sedan träullen vid eldsvåda förstörts, yrkade kommissionen i därefter anhängiggjort mål skadeersättning mot den för brandens vållande åtalade bryggeriarbetaren Simon Svensson, son till Viktor Svensson, med 919 kronor 60 öre, motsvarande anskaffningsvärdet för den brunna träullen. Genom utslag i målet den 4 juni 1943 dömdes Simon Svensson för det han uppsåtligen genom vårdslöshet varit vållande till eldskadan att böta 25 dagsböter om 1 krona 50 öre ävensom att till kronan utge ersättning med 919 kronor 60 öre. Utslaget har icke inom laga tid överklagats. Simon Svensson, som icke anser sig ha varit vållande till branden, har nu anhållit, att Kungl. Maj:t av nåd måtte befria honom från sagda ersättningsskyldighet till kronan.

Föredragande statsrådet har anfört följande.

Under förevarande anslag sammanfattas sådana förvarings- och underhållskostnader, vilka skola helt bestridas av staten utan att förskottas av kommunerna.

Den av civilförvarsstyrelsen föreslagna ändringen i kostnadsfördelningen mellan stat och kommun i syfte att nå överensstämmelse med civilförvarslagens principer synes mig riktig.

Till hyror för förvaringslokaler för vissa styrelsen tillhöriga lager av skyddsrumsdörrar och luftrenare synes böra utgå 3 550 kronor såsom styrelsen föreslagit. Utgifterna för verksamheten vid civilförvarsstyrelsens förråd samt för översynen av alarmeringsanläggningarna ha upptagits till 20 000 kronor. Berörda förrådskostnader avse enligt vad jag inhämtat inköp av diverse reparationsmateriel, såpa, talk, fett m. m. ävensom andra utgifter än avlöningar för kontroll och tillsyn av materiel, som förvaras i eller passerar nämnda förråd. Kostnaderna för översynen av alarmeringsanläggningarna hänföra sig, såvitt nu är i fråga, huvudsakligast till inköp av viss förbrukningsmateriel. Det för nämnda ändamål ifrågasatta beloppet av 20 000 kronor anser jag mig böra tillstyrka. Icke heller har jag något att erinra mot att ett lika stort belopp anvisas för kontroll och efterbesiktning av gasskyddsmateriel. Jag tillåter mig härvid påpeka, att denna materiel på grund av sin beskaffenhet fordrar särskilt noggrann vård och förorsakar relativt stora underhållskostnader. Vidare böra beräknas dels 75 000 kronor för att täcka berörda förvarings- och reparationskostnader beträffande internatförläggningsmateriel, dels ock 30 000 kronor till kostnader för transport av luftskyddsmateriel.

Till förvaring och underhåll av viss materiel m. m. beräknas sålunda (3 550 + 20 000 + 20 000 + 75 000 + 30 000) 148 550 kronor, vilket belopp, avrundat till 150 000 kronor, jag föreslår skola anvisas såsom förslagsanslag för nästkommande budgetår.

Vad härefter angår de i det föregående refererade ärendena må följande anföras.

Vidkommande ansökningen om ersättning till luftskyddschefen i Kalmar för reparation av två bilar förhåller det sig uppenbarligen så, att frostska-dorna uppkommit till följd av bristande tillsyn från luftskyddschefens sida. Enligt av luftskyddsinspektionen den 16 mars 1942 utfärdade föreskrifter har det ålegat luftskyddschefen att på lämpligt sätt sörja för att avregistrerat luftskyddsfordon städs befinner sig i kördugligt skick och därför ägna förvaringen av detsamma särskild uppmärksamhet. Med hänsyn till de särskilda omständigheterna i ärendet är det emellertid min avsikt att därest riksdagen icke uttalar erinran däremot föreslå Kungl. Maj:t att av statsmedel utgiva ett belopp av 1 086 kronor 57 öre till gäldande av det luftskyddschefen åvilande skadeståndet till ägaren av bilarna. Beloppet torde lämpligen utgå av anslaget till Civilförsvaret: Förvaring och underhåll av viss materiel m. m. Någon uppräknig av anslaget i anledning härav synes icke erforderlig.

Av utredningen i målet mot Simon Svensson framgår, att denne åtalades för att han i garaget i samma hus som ifrågavarande vindslokal mot givna föreskrifter tänt och fläktat generatorn å en därstädes befintlig bil m. m. samt för att han avlägsnat sig därifrån utan att vederbörligen förvissa sig om att brandfara från fordonet ej förelegat. Med avseende å nu föreliggande ansökning är jag ense med utrymningskommissionen i dess uppfattning att omständigheterna vid upplåtandet av vindslokalerna för uppläggande av träullen spela en viss roll vid bedömande av ersättningsfrågan. Jag förordar, att Svensson befrias från honom åvilande ersättningskyldighet.

7) **Civildförsvaret: Bidrag till kommuner för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.**

För innevarande budgetår har under rubriken Civildförsvaret: Bidrag till kommuner för anordnande av allmänna skyddsrum m. m. anvisats ett delanslag å högst 7 112 000 kronor.

För budgetåret 1943/44 har till Bidrag till kommuner för anordnande av luftskyddsradio beviljats ett reservationsanslag av 50 000 kronor. Beloppet är avsett att utgå som statsbidrag med hälften av kostnaderna för radions huvudnät (förbindelse mellan huvudcentral och distriktscentral) i Stockholm och Göteborg. För budgetåret 1944/45 har under delanslaget till Bidrag till kommuner för anordnande av allmänna skyddsrum m. m. beräknats ett belopp av 112 000 kronor att utgå som statsbidrag med $\frac{2}{3}$ av kostnaderna dels för 30 st. apparater i dem av rikets största städer, civilförsvarsstyrelsen bestämmer, och dels för vissa anordningar i 6 städer för att samordna polisens och civilförsvarets radio.

Civilförsvarsstyrelsen upplyser, att intet av ifrågakommande anslagsbelopp ännu tagits i anspråk.

I särskild framställning den 23 oktober 1944 med anslagsberäkningar till radioanläggningar för nästkommande budgetår utgår *Civilförsvarsstyrelsen* från att för statsbidrag till huvudnäten i Stockholm och Göteborg må, i den mån så erfordras, tagas i anspråk jämväl omförmålt belopp å 112 000 kronor, därvid statsbidraget skulle utgå med hälften av anläggningskostnaderna. Statsbidraget till Stockholm och Göteborg skulle således komma att utgöra omkring 75 000 kronor, varefter av hittills anvisade medel skulle för vidare utbyggnad återstå cirka 87 000 kronor.

Den vidare utbyggnad, som i första hand bör ifrågakomma, angives av styrelsen sålunda:

1. Huvudnät i Malmö, omfattande 6 stationer å 20 watt; kostnad omkring 42 000 kronor.
2. Huvudnät i Norrköping, omfattande 3 stationer å 20 watt; kostnad omkring 21 000 kronor.
3. Huvudnät i Hälsingborg, omfattande 2 stationer å 20 watt; kostnad omkring 14 000 kronor.
4. Distriktsnät i Stockholm, omfattande 6 stationer å 20 watt och 30 mottagarapparater; kostnad omkring 102 000 kronor.
5. Distriktsnät i Göteborg, omfattande 6 stationer å 20 watt och ca 15 mottagarapparater; kostnad omkring 72 000 kronor.
6. Komplettering i vissa fall av olika radionät med mottagarapparater på gruppstationer eller viktigare enheter (flodspruta o. d.) 5 apparater till kostnad av omkring 10 000 kronor.
7. Anordningar i 6 större städer för samordnande av polisradion med civilförsvarets radio; kostnad omkring 18 000 kronor.

Föredragande statsrådet har på denna punkt anfört följande.

Förevarande anslag är avsett till statsbidrag, som beviljas icke av länsstyrelserna enligt huvudregeln i 48 § första stycket civilförsvarslagen utan av Kungl. Maj:t eller civilförsvarsstyrelsen enligt särskilda föreskrifter.

Vad angår statsbidrag till kommuner för anordnande av vissa skyddsrum vill jag till en början erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 24 november 1944 meddelat bestämmelser om statsbidrag beträffande allmänna skyddsrum, av innebörd bland annat att statsbidrag beviljas av civilförsvarsstyrelsen för varje skyddsrumsanläggning, dock att sådant bidrag med högre andel av anläggningskostnaden än två tredjedelar beviljas av Kungl. Maj:t. I samma beslut har tillika förordnats, att kommun må åtnjuta statsbidrag jämväl till kostnaden för anordnande av sådant skyddsrum för undervisningsanstalt, för hamn eller för annat trafikföretag av vikt för den allmänna samfärdseln än järnväg eller flyglinje, vilket icke är allmänt skyddsrum, samt att därvid — därest fråga icke är om undervisningsanstalt vilken är avsedd att tagas i anspråk som beredskapssjukhus eller annexlokal till sådant sjukhus, för vilket fall särskilda föreskrifter gälla — berörda bestämmelser om statsbidrags utgående vid allmänna skyddsrum skola äga motsvarande tillämpning.

De av styrelsen lämnade uppgifterna i fråga om statsbidrag till skyddsrumsanläggningar utvisa i huvudsak följande. För ändamålet ha hittills anvisats 23 800 000 kronor. Härav hade intill den 1 januari 1945 disponerats 18 450 000 kronor. Vid nämnda tidpunkt hade inkommit men ännu icke avgjorts ansökningar om statsbidrag avseende ett sammanlagt belopp av 3 000 000 kronor. Enligt vad jag under hand inhämtat beräknar styrelsen, att kostnaderna för staten i anledning av väntade men ännu icke inkomna ansökningar beträffande påbörjade eller eventuellt redan färdiga skyddsrum i stort sett komma att täckas av återstoden av hittills anvisade medel, eller 2 350 000 kronor. I petitaframställningen beräknar styrelsen samtliga kostnader för de allmänna skyddsrum, som ytterligare anses erforderliga, till cirka 20 000 000 kronor. Statsbidraget härtill skulle överstiga 13 000 000 kronor. Styrelsen hemställer, att av sistnämnda belopp 2 000 000 kronor anvisas för nästa budgetår.

Av det sagda framgår att ännu mycket återstår, innan behovet av allmänna skyddsrum blivit täckt i planerad utsträckning. Som händelserna nu utvecklats, kan jag emellertid icke ansluta mig till civilförsvarsstyrelsens uppfattning att man bör räkna med fortsatt skyddsrumbyggande i oförminskad omfattning. I samband med fastställandet av organisationsplanerna för varje civilförvarsområde torde en närmare prövning av skyddsrummbehovet böra komma till stånd. Vid denna prövning bör man enligt min mening framgå med försiktighet, då det gäller inrättande av allmänna skyddsrum, så att omfattningen av dessa hålles inom — efter tidsförhållandena — rimliga gränser. Jag anser såsom sannolikt, att i redan byggda hus allmänna skyddsrum icke behöva vidare iordningställas. I samband med uppförandet av nya byggnader torde skyddsrum av ifrågavarande slag böra inrättas endast i den utsträckning omständigheterna påkalla. Ett visst behov av friliggande skyddsrum torde komma att uppstå inom nya befolkningscentra. Byggandet av sådana skyddsrum bör dock i möjligaste mån rättas efter konjunkturerna på arbets- och materielmarknaden. Jag vill i detta sammanhang nämna, att Kungl. Maj:t den 27 april 1945 med tillämpning från och med den 6 maj 1945 återkallat tidigare meddelat gene-

rellt byggnadstillstånd beträffande anordnande av skyddsrum. Med hänsyn till det sagda anser jag, att statsbidrag till allmänna skyddsrum icke under nästa budgetår kommer att utgå i den utsträckning styrelsen tänkt sig. I enlighet med styrelsens förslag böra under budgetåret 1945/46 för nu avsett ändamål utnyttjas dels eventuellt befintliga reservationer å tidigare reservationsanslag, dels ock eventuellt kvarstående belopp å den för innevarande budgetår anvisade summan av 2 000 000 kronor, vilket kvarstående belopp sålunda bör betraktas såsom en reservation. Styrelsens förslag om anvisande av ytterligare 2 000 000 kronor anser jag mig däremot ej böra tillstyrka i sin helhet. Jag föreslår, att ett belopp av 500 000 kronor beräknas för budgetåret 1945/46.

I detta sammanhang vill jag något beröra frågan om kostnaderna för anordnande av observationsplatser. För budgetåret 1942/43 anvisades ett reservationsanslag av 500 000 kronor till Civilt luftskydd: Anordnande av observationsplatser. Den 12 juni 1942 uppdrog Kungl. Maj:t åt luftskyddsinspektionen att i enlighet med vissa angivna grunder handlägga och avgöra ärenden angående statsbidrag till kommuner för anordnande av observationsplatser. Kostnaderna skulle, med hänsyn till att kommunerna då icke lagligen kunde åläggas att anordna observationsplatser, helt täckas av statsmedel. Genom beslut den 26 januari 1945 förordnade Kungl. Maj:t, att från och med den 1 december 1944 tills vidare till och med den 30 juni 1945 de den 12 juni 1942 meddelade föreskrifterna härvidlag alljämt skulle äga tillämpning. Under tiden från civilförsvarslagens ikraftträdande till och med innevarande budgetårs utgång gäller sålunda, att för anordnande av observationsplatser utgår helt statsbidrag. Till kostnaderna för uppförande av observationsplatser — vilka böra upptagas i organisationsplanerna — bör emellertid från och med nästa budgetår statsbidrag utgå med $\frac{2}{3}$ i enlighet med civilförsvarslagens huvudregel. Särskilda medel för ifrågavarande ändamål ha icke av civilförsvarsstyrelsen beräknats för nästa budgetår. I den mån kostnader för observationsplatser framdeles skulle uppstå torde de få bestridas från förevarande anslag.

Vidkommande frågan om radioanläggningar för civilförsvarsändamål erinrar civilförsvarsstyrelsen om att det för budgetåret 1943/44 till bidrag till kommuner för anordnande av luftskyddsradio anvisade reservationsanslaget av 50 000 kronor avsåg statsbidrag med hälften av kostnaderna för de s. k. huvudnäten i Stockholm och Göteborg. Styrelsen upplyser vidare, att ansökan om sådant statsbidrag ännu icke inkommit men att kostnaderna för angivna båda huvudnät beräknades till omkring 150 000 kronor. Jag ansluter mig till styrelsens uppfattning, att statsbidraget beträffande hela denna kostnad skall utgå efter angivna beräkningsgrund — med $\frac{1}{2}$ av kostnaderna och icke med $\frac{2}{3}$ enligt civilförsvarslagen — samt att det sålunda beräknade statsbidraget skall i den mån det överstiger berörda anslag för budgetåret 1943/44 bestridas från de medel för motsvarande ändamål som anvisats för innevarande budgetår. Den utbyggnad i övrigt av radioanläggningar, som styrelsen föreslagit, synes mig vara av det slag, att jag finner mig böra tillstyrka densamma. Utbyggnadsprogrammet lider visserligen av den svagheten att för gruppstationer och vissa viktigare civilförsvarsenheter endast räknats med mottagarapparater, varför trafiken blir enkelriktad. Av sparsamhetsskäl torde man dock tills vidare icke böra räkna med dubbelriktad radiotrafik på dessa förbindelselinjer. Mot det belopp, som beräknats åtgå under nästa budgetår utöver redan disponibla medel,

synes intet vara att erinra. Jag får för den skull föreslå, att 100 000 kronor anvisas för ändamålet.

För statsbidrag till kommuner, som före civilförsvarslagens ikraftträdande anvisat medel för åtgärder vilka enligt då gällande regler ej kunnat åläggas dem att ombesörja, har styrelsen beräknat ett anslag av 500 000 kronor under nästa budgetår. Föredragande statsrådet framhöll i propositionen 268/1944, att Kungl. Maj:t borde ägna statsbidragsansökningar från dylika kommuner en välvillig prövning men att någon övervältring på statsverket av utgifter, som låge flera år tillbaka i tiden, ej borde komma i fråga. Riksdagen uttalade den uppfattningen, att endast undantagsvis skäl kunde föreligga att bevilja statsbidrag för utgifter, som låge mer än något år tillbaka. För egen del är jag ej benägen att nu tillstyrka upptagande av något belopp för ändamålet, då jag ej anser mig kunna tillräckligt överblicka, i vilken omfattning skäligen yrkanden om statsbidrag kunna förväntas. Denna fråga torde senare i mån av behov få underställas riksdagen.

Jag får sålunda föreslå, att under ifrågavarande anslagsrubrik anvisas ett reservationsanslag av (500 000 + 100 000) 600 000 kronor.

Härjämte böra belopp, som vid innevarande budgetårs slut kvarstå å det för samma budgetår beviljade delanslaget till Civilförsvaret: Bidrag till kommuner för anordnande av allmänna skyddsrum m. m. och icke avse statsbidrag till källarmursgenombrott, betraktas som reservation och överföras till motsvarande anslag för budgetåret 1945/46. Till detta anslag böra även överföras vid budgetårets slut eventuellt kvarstående reservationer å dels tidigare anslag till Bidrag till kommuner för anordnande av vissa skyddsrum m. m., dels ock anslaget till Bidrag till kommuner för anordnande av luftskyddsradio.

8) Civilförsvaret: Bidrag till kommuner för anskaffande av materiel m. m.

Under rubriken Civilförsvaret: Bidrag till kommuner för materiel m. m. har för innevarande budgetår anvisats ett delanslag å förslagsvis 660 000 kronor att disponeras av länsstyrelserna för utbetalning till kommun av statsbidrag enligt 47 och 48 §§ civilförsvarslagen till kostnaderna för andra civilförvarsändamål än dem, som skola tillgodoses genom medel från delanslagen till Civilförsvaret: Arvoden till civilförvarschefer m. m., Civilförsvaret: Utbildnings- och försöksverksamhet samt Civilförsvaret: Bidrag till kommuner för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.

För innevarande budgetår har av nämnda anslag å 660 000 kronor beräknats ett belopp av 240 000 kronor för statsbidrag till kostnaderna för omställning till motyldrift av motorfordon, till antalet cirka 2 250. Styrelsen anser det angeläget, att omställningsarbetet fortsättes med övriga för civilförsvaret uttagna avregistrerade motorfordon, till antalet cirka 4 750. Kostnaderna för de sistnämndas omställning skulle utgöra omkring 760 000 kronor. I statsbidrag erfordrades $\frac{2}{3}$ av detta belopp eller cirka 500 000 kronor. Styrelsen begränsar sig emellertid till att för nästa budgetår föreslå upptagande av samma belopp, som beviljats för innevarande budgetår, eller 240 000 kronor. Härigenom skulle ytterligare cirka 2 250 fordon kunna omställas.

För inköp av snökedjor till dragbilar till de ambulanssläpkärror och transportsläpkärror, som tillhandahållas av staten, beräknar styrelsen en sammanlagd kostnad av 70 000 kronor. I statsbidrag bör beräknas ett belopp av 50 000 kronor.

Mörklägningsanordningar till bilar. För civilförsvaret äro för närvarande uttagna inalles omkring 19 000 motorfordon. Styrelsen anser, att 7 000 av dessa böra förses med mörklägningsstrålkastare och att återstående 12 000 förses med avskärmningsanordningar. Då strålkastarna betinga en kostnad av cirka 40 kronor paret och avskärmningsanordningarna kosta omkring 14 kronor paret, skulle kostnaderna härför uppgå till sammanlagt cirka 448 000 kronor, varav på staten skulle falla omkring 300 000 kronor. Styrelsen föreslår, att för nästa budgetår beviljas ett belopp av 100 000 kronor för påbörjande av civilförsvarsfordonens förseende med mörklägningsanordningar.

Föredragande statsrådet har anfört följande.

Under förevarande anslagsrubrik ha sammanförts utgifter för den statsbidragsgivning till anskaffning av materiel och andra åtgärder av engångsnatur, som ankommer på länsstyrelserna. Härav följer att frågan om källarmurgenombrott, i vilka fall statsbidrag beviljas av länsstyrelserna, bör upptagas i förevarande sammanhang. Enligt av civilförsvarsstyrelsen lämnade uppgifter är detaljplanläggningen för källarmurgenombrotten i huvudsak avslutad. Kostnaderna för ett verkställande av källarmurgenombrotten ha beräknats till 10 500 000 kronor. Styrelsen utgår från att källarmurgenombrotten skola komma till stånd. Något ytterligare anslag nästa budgetår utöver disponibla belopp för ändamålet har icke ifrågasatts från styrelsens sida. Jag vill emellertid i detta sammanhang omnämna, att till socialdepartementet inkommit framställningar från några av våra största städer med begäran om anstånd med anordnande av källarmurgenombrott. Såsom jag anfört vid behandlingen av anslaget till Civilförsvaret: Bidrag till kommuner för anordnande av allmänna skyddsrum m. m. anser jag, att man bör framgå med stor försiktighet, då det gäller inrättande av dylika skyddsrum. Detta äger enligt min mening sin giltighet även med avseende å källarmurgenombrott. Jag vill förorda, att även när det gäller ifrågavarande åtgärder en avvaktande hållning intages, där så anses kunna ske. Såsom styrelsen föreslagit, bör emellertid vid innevarande budgetårs slut kvarstående belopp av de tidigare för ändamålet anvisade medlen å 5 000 000 kronor betraktas som reservation och överföras till ifrågavarande anslag.

Styrelsens förslag om medelsanvisning för vissa motorfordons omställning till motyldrift anser jag mig i rådande läge icke böra biträda. Icke heller kan jag tillstyrka förslaget om inköp av snökedjor eller mörklägningsanordningar för vissa bilar.

Vidkommande statsbidrag till kommunernas kostnader för anskaffande av materiel för blockorganisationen, vilken organisation avses skola ingå i det allmänna civilförsvaret, har riksdagen särskilt anmärkt, att dessa kostnader skola bestridas från det för innevarande budgetår upptagna delanslaget till Bidrag till kommuner för materiel m. m. (riksdagens skrivelse 1944: 472 s. 12). För nästa budgetår böra enligt min mening kostnaderna för statsbidrag för anskaffning av denna materiel beräknas till det av styrelsen föreslagna beloppet, 500 000 kronor.

Mot förslaget om en medelsanvisning av 500 000 kronor för viss materiellanskaffning m. m. i samband med organisationsplanernas fastställande har jag intet att erinra.

Sammanlagt bör sålunda under förevarande rubrik beräknas ett belopp av (500 000 + 500 000) 1 000 000 kronor. Såsom jag antytt vid behandlingen av anslaget till Civilförsvaret: Engångsanskaffning av materiel m. m. anser jag mig böra förorda, att av de vid innevarande budgetårs utgång kvarstående behållningarna å reservationsanslagen till Civilt luftskydd: Gasskyddsutrustning, Förberedande åtgärder för mottagande av evakuerad civilbefolkning m. m. och Anskaffande av utrustning till luftskyddshärbärgen och rörliga utspisningsenheter m. m. ett belopp av 1 000 000 kronor överföres till förevarande anslag. Därest riksdagen icke har något att erinra mot nämnda överföring föreslår jag, att anslaget till Civilförsvaret: Bidrag till kommuner för anskaffande av materiel m. m. upptages såsom reservationsanslag med ett formellt belopp av 100 kronor.

Eventuellt ytterligare kvarstående behållning å berörda tre reservationsanslag torde böra tillföras budgetutjämningsfonden.

9) Civilförsvaret: Bidrag till kommuner till kostnaderna för vissa arvoden m. m.

I staten för användningen av delanslaget till Civilförsvaret: Arvoden till civilförsvarschefer m. m. har upptagits en delpost av förslagsvis 250 000 kronor till arvoden och andra ersättningar till civilförsvarschefer och deras ställföreträdare. Delposten motsvarar $\frac{3}{4}$ av den för helt år beräknade kostnaden för angivna ändamål.

Civilförsvarsstyrelsen föreslår i sin skrivelse den 14 mars 1945 att ett förslagsanslag av 350 000 kronor för nästa budgetår anvisas till förevarande ändamål.

Föredragande statsrådet anför följande.

Jämlikt 47 § civilförsvarslagen äger kommun erhålla statsbidrag med kostnadens hela belopp i vad avser avlöning och annan ersättning, enligt vad därom är särskilt föreskrivet, till civilförsvarschef och ställföreträdare ävensom under civilförsvarsberedskap till annan civilförsvarspliktig personal än sådan vars tjänstgöring skall enligt 20 § civilförsvarslagen anses fullgjord i den kommunala anställningen. Under tid då civilförsvarsberedskap icke råder utgår statsbidrag till kostnaderna för angiven civilförsvarspliktig personal med som regel $\frac{2}{3}$ av kostnaderna.

Bestämmelser om arvode m. m. åt sådana civilförsvarschefer och ställföreträdare, som icke äro statsavlönade befattningshavare vid polisväsendet, ha meddelats i kungörelse den 22 december 1944, nr 817. Dock har Kungl. Maj:t genom särskilt beslut samma dag fastställt arvoden under civilförsvarsberedskap åt civilförsvarschefer och ställföreträdare i Stockholms, Göteborgs och Malmö civilförsvarsområden. Jämlikt nyssnämnda kungörelse, vilken grundar sig på proposition 1944: 270 och riksdagens skrivelse 1944: 472, skall för arvodenas bestämmande varje civilförsvarsområde av civilförsvarsstyrelsen hänföras till någon av angivna fem grupper. Vidare föreskrives, att under civilförsvarsberedskap arvoden för de särskilda grupperna skola höjas med 50 procent.

I kungörelse denna dag förordnar Kungl. Maj:t, att rådande civilförsvarsberedskap skall från och med den 1 juni 1945 äga tillämpning allenast be-

träffande sådan verksamhet för omhändertagande av flyktingar, som åligger eller kan komma att åläggas civilförsvaret. Skälet till arvodeshöjningen under civilförvarsberedskap — en förutsatt allmän och likformig ökning av arbetsuppgifterna — föreligger uppenbarligen icke under en civilförvarsberedskap som endast avser civilförsvarets flyktingverksamhet. Sålunda beröras vissa civilförvarsområden ej alls av flyktingverksamheten, medan inom andra områden sådan verksamhet förorsakar en högst väsentlig ökning av arbetsbördan. Jag ämnar därför, därest riksdagen icke anför erinran däremot, föreslå Kungl. Maj:t att förordna om sådant undantag från bestämmelserna i kungörelsen den 22 december 1944, nr 817, att arvoden å civilförvarschefer och ställföreträdare från och med den 1 juli 1945 icke skola utgå med förhöjt belopp under sådan civilförvarsberedskap, som endast avser flyktingverksamhet. Därest viss civilförvarschef kommer att i mera avsevärd omfattning handhava arbetsuppgifter i samband med flyktingverksamheten torde, liksom hittills, särskild ersättning härför böra utgå från flyktinganslaget. Att den nuvarande generella arvodeshöjningen kvarstår under juni månad 1945 torde få anses vara skäligt med hänsyn till arbetet med avvecklingen av huvuddelen av civilförvarsberedskapen.

I förenämnda proposition 1944:270 angående anslag till civilförsvaret för innevarande budgetår uttalade föredragande statsrådet (sid. 40), att för befattningshavare vid polis- eller brandväsendet uppdrag såsom civilförvarschef eller ställföreträdare borde betraktas såsom ett tjänsteåliggande. Vid sådant förhållande fann statsrådet det icke böra ifrågakomma att tillerkänna nämnda befattningshavare särskilt arvode för uppdragets fullgörande. Under krig eller eljest under högsta civilförvarsberedskap kunde emellertid enligt statsrådets mening skäl föreligga att för visst eller vissa fall tillerkänna även civilförvarschef (ställföreträdare), som vore befattningshavare inom polis- eller brandväsendet, särskilt arvode. Beslutanderätten borde härvid förbehållas Kungl. Maj:t. — I sin skrivelse 1944:472 (s. 8) gjorde riksdagen i anledning härav det uttalandet, att riksdagen funnit starka skäl tala för att även de befattningshavare vid polis- eller brandväsendet, som förordnats till civilförvarschefer eller ställföreträdare, tillerkändes arvode. Dock hade betänkligheter häremot jämväl framförts, särskilt såvitt anginge de statsavlönade befattningshavarna vid polisväsendet. Det syntes riksdagen icke nödvändigt att för det dåvarande taga ställning till frågan om arvode under tid då civilförvarsberedskap ej rådde till sådana statsavlönade civilförvarschefer eller ställföreträdare. Av riksdagsskrivelsen framgår vidare, att riksdagen fann det angelägnaste vara att förstärka civilförvarsorganisationen under då rådande beredskap och därför bemyndigade Kungl. Maj:t att efter verkställd utredning av behovet, ur synpunkten av civilförvarsuppgifternas tillfredsställande fullgörande, under civilförvarsberedskap tillägga dessa civilförvarschefer (ställföreträdare) arviden med högst samma belopp, som skulle utgå till civilförvarschef (ställföreträdare), som ej vore statsavlönad befattningshavare vid polisväsendet. — På uppdrag av Kungl. Maj:t avgav civilförvarsstyrelsen den 9 januari 1945 förslag i ämnet, enligt vilket en generell rätt till arvode skulle tillkomma statsavlönade civilförvarschefer och ställföreträdare. Emellertid uppdrog Kungl. Maj:t den 23 mars 1945 åt civilförvarsstyrelsen att verkställa ny utredning angående ifrågavarande spörsmål. Härvid angav Kungl. Maj:t, att beträffande varje civilförvarschef och ställföreträdare, som vore statsavlönad befattningshavare vid polisväsendet, skulle undersökas huruvida ur synpunkten av civilförvarsuppgifternas tillfredsställande fullgörande behov av arvode överhuvud taget föreläge samt, därest så befunes vara förhållandet, huruvida ur angivna syn-

punkt arvudet kunde bestämmas enligt lägre arvodesgrupp än den, till vilken vederbörande civilförvarsområde hänförts.

Det ifrågavarande åt Kungl. Maj:t givna bemyndigandet att tillerkänna statsavlönade civilförvarschefer och ställföreträdare arvoden med högst samma belopp som skola utgå till andra civilförvarschefer och ställföreträdare avser, såsom påpekats, endast tid då civilförvarsberedskap råder. Under loppet av nästa budgetår torde civilförvarsberedskapen kunna i sin helhet avvecklas. Då betydande arbetsuppgifter av organisatorisk natur ändock kunna beräknas kvarstå för civilförvarscheferna och dessas ställföreträdare, särskilt i större orter, och det kan vara ett önskemål att i sådana fall som civilförvarschef (ställföreträdare) förordna statsavlönad befattningshavare vid polisväsendet, synes ifrågavarande bemyndigande med den av riksdagen tidigare angivna förutsättningen — behov av arvode ur synpunkten av civilförvarsuppgifternas tillfredsställande fullgörande — böra utsträckas att äga tillämpning jämväl för tid, då civilförvarsberedskap icke råder.

Enligt huvudregeln i avlöningsreglementet den 15 juli 1944 (nr 546) för personal i det allmänna civilförsvaret uppbär sådan civilförvarsppliktig personal, som tjänstgör i det allmänna civilförsvaret, ersättning härför i form av lön (daglön eller timlön), gottgörelse för mistad inkomst och bostadsbidrag. Nämnda ersättningar komma under tid, då civilförvarsberedskap icke råder, att uppgå till relativt obetydliga belopp. — I 8 § andra stycket avlöningsreglementet stadgas, att för sådan personal i befälsställning, vars tjänstgöring icke kan hänföras till vissa dagar eller timmar, Konungen eller den myndighet Konungen förordnar äger fastställa arvoden, beräknade för år eller månad. I skrivelse den 8 maj 1945 har civilförvarsstyrelsen föreslagit, att med stöd av sistnämnda stadgande års- eller månadsarvode måtte på visst sätt tillerkännas tjänstegrenschefer, verkskydds- och hemskyddsinspektör, inkvarteringsledare, distriktschef, distriktstjänstegrenschefer och civilförvarsfogde ävensom ersättare för dessa befattningshavare. Detta förslag är beroende av Kungl. Maj:ts prövning.

Slutligen må anmärkas, att samtliga i det föregående nämnda befattningshavare inom det allmänna civilförsvaret jämlikt 7 § avlöningsreglementet äro berättigade till fria resor och, då vederbörande på grund av tjänstgöringens beskaffenhet icke kan begagna egen bostad, fri inkvartering.

Jämlikt 48 § civilförvarslagen fastställs statsbidrag till kommun till nu ifrågavarande kostnader för varje kalenderår av länsstyrelsen. De statsbidrag, som utbetalas under innevarande budgetår, avse alltså endast december månad 1944. I den mån sistnämnda statsbidrag hänföra sig till kostnader för annan civilförvarspersonal än civilförvarschefer och ställföreträdare utgå bidragen från det å förskottsstaten för försvarsväsendet för budgetåret 1944/45 under sjunde huvudtiteln uppförda anslaget till förstärkning av den civila administrationen m. m. För reglering av dessa utgifter å förskottsanslag torde det i propositionen denna dag angående slutlig reglering av riksstaten för budgetåret 1944/45 äskade förslagsanslaget till avlöning till viss personal tillhörande det allmänna luftskyddet m. m. (femte huvudtiteln, punkt 8) få tagas i anspråk. — Utgifterna för statsbidrag till samtliga i det föregående angivna kostnader för civilförvarspersonal i vad dessa kostnader avse kalenderåret 1945 ävensom eventuella förskott å statsbidrag till motsvarande kostnader för senare hälften av budgetåret 1945/46 äro avsedda att bestridas från ifrågavarande anslag till Civilförsvaret: Bidrag till kommuner till kostnaderna för vissa arvoden m. m. I avsaknad av tillförlitliga hållpunkter för beräkning av sagda utgifter och förskott förordar jag, att för ändamålet ett förslagsanslag av 300 000 kronor anvisas för budgetåret 1945/46.

10) Civilförsvaret: Bidrag till kommuner för utbildning m. m.

I staten för det innevarande budgetår anvisade delanslaget till Civilförsvaret: Utbildnings- och försöksverksamhet finnes upptagen en post till kostnader för viss kommunerna åvilande utbildning och övning av personal för civilförvarsändamål m. m. förslagsvis 185 000 kronor.

Civilförvarsstyrelsen beräknar medelsbehovet för nu ifrågavarande ändamål under nästa budgetår till 1 050 000 kronor, därav 500 000 kronor för den lokala utbildningen, 100 000 kronor för administrationskostnader för inkvartering och därmed sammanhängande sociala åtgärder samt 450 000 kronor för övriga löpande kostnader.

I detta sammanhang anmäles i propositionen följande ärende.

Stadstjänaren Sven Gunnar Jonsson i Göteborg hade den 24 maj 1943 såsom förare av en lastbil vid omkörning å en gata i Mölndal kolliderat med en cyklist med påföljd att cyklisten och cykeln skadats. Bilen var ianspråktagen jämlikt lagen den 31 mars 1938 om förfoganderätt för luftskyddets behov, och körningen verkställdes vid olyckstillfället för luftskyddets räkning. Jonsson hade frivilligt anmält sig för genomgående av kurs för gengasförare för luftskyddets behov. Genom utslag den 16 november 1943 dömde vederbörande häradsrätt Jonsson för det han icke iakttagit all den omsorg och varsamhet, som till förekommande av olycksfall betingas av omständigheterna, att böta fem dagsböter om fyra kronor samt utgiva skadestånd till cyklisten med 175 kronor ävensom betala viss vittnesersättning. Göta hovrätt fann ej skäl göra ändring i häradsrättens utslag. I en till Konungen ställd ansökning hade Jonsson — med förmålan att hans kostnader för juridiskt biträde under rättegången uppgått till 333 kronor — hemställt, att de utgifter han sålunda förorsakats i anledning av kollisionen måtte betalas av Kungl. Maj:t eller av »härvarande luftskydd». Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län hade för sin del tillstyrkt, att ersättning av statsmedel måtte utgå till Jonsson med 175 kronor för det utdömda skadeståndsbeloppet och med skäliga ansedda 130 kronor för advokatarvodet. Statskontoret hade för sin del ansett att ersättning av statsmedel icke borde utgå för annan kostnad än för det ådömda skadeståndsbeloppet.

Föredragande statsrådet anför följande.

Förevarande anslag är avsett för bestridande av kostnaderna för statsbidrag till andra löpande kostnader än de under nästföregående anslag angivna ersättningarna. Den utbildning som avses i förevarande sammanhang gäller dels personal tillhörande allmänna civilförsvaret, dels ock hemskydds- och verkskyddspersonal. I utbildningsverksamheten ingå övningar i en omfattning som framgår av normalplaner, som civilförvarsstyrelsen utfärdar. Utbildningen torde i viss utsträckning liksom hittills bedrivas genom luftskyddsföreningarnas försorg. Enligt kungörelse den 2 februari 1945, nr 24, angående omfattningen under år 1945 av civilförvarsplikt för utbildnings- och

övningsändamål skola fyra årsklasser civilförsvarspiktiga män och fyra årsklasser civilförsvarspiktiga kvinnor undergå grundläggande civilförsvarsutbildning. Denna utbildning må i princip för envar civilförsvarspiktig omfatta högst tio timmar, d. v. s. tre timmar kortare än i allmänhet för motsvarande utbildning dessförinnan. Härtill kommer enligt kungörelsen viss repetitionsutbildning samt särskild utbildning för personal, som är inskriven i civilförsvaret. Mot det för ändamålet föreslagna beloppet 500 000 kronor har jag intet att erinra. Ej heller är anledning till erinran beträffande de föreslagna beloppen 100 000 kronor för angivna administrationskostnader samt 450 000 kronor för övriga kostnader. Jag får i enlighet med det anförda hemställa, att för ifrågakvarande ändamål ett förslagsanslag av (500 000 + 100 000 + 450 000) 1 050 000 kronor måtte anvisas.

Vad angår den särskilt anmälda framställningen finner jag billighetsskäl tala för tillmötesgående av densamma i viss del. De ekonomiska konsekvenserna av olyckshändelsen för Jonsson te sig särskilt hårda i beaktande av att bilkörningen ingick som ett led i hans utbildning för luftskyddet. Jag ansluter mig till statskontorets uppfattning i ärendet. För den skull ämnar jag, därest riksdagen icke anmäler erinran däremot, föreslå Kungl. Maj:t, att ersättning av statsmedel utgår till Jonsson för bestridande av det av domstolen ådömda skadeståndsbeloppet, 175 kronor. Utbetalningen bör lämpligen ske från förevarande anslag.

11) Civilförsvaret: Gottgörelse till fastighetsägare m. fl. för anordningar och materiel m. m.

Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett delanslag av förslagsvis 200 000 kronor, att utgå såsom statsbidrag till enskilda till kostnader för anordnande av sådana skyddsrum för undervisningsanstalter, för hamnar eller för andra trafikföretag av vikt för den allmänna samfärdseln än järnväg eller flyglinje, vilka icke äro allmänna skyddsrum.

Civilförsvarsstyrelsen — som anser att medelsbehovet i fråga icke kan för närvarande närmare beräknas — håller för sannolikt, att anslaget under nästa budgetår kommer att tagas i anspråk i sådan omfattning, att dess belopp bör höjas till 300 000 kronor.

Föredragande statsrådet anför följande.

Jag anser anledning icke föreligga att utan närmare kännedom om medelsbehovet för nästkommande budgetår företaga en höjning av anslaget. För den skull får jag föreslå, att till gottgörelse till fastighetsägare m. fl. för anordningar och materiel m. m. måtte anvisas ett förslagsanslag å 200 000 kronor.

Jag vill i detta sammanhang erinra om att Kungl. Maj:t vid olika tillfällen med stöd av 2 och 3 §§ lagen 21 juni 1940 (nr 645) om skyldighet att bortföra varuförråd, vilka stadganden numera ersatts av bestämmelser i 7 kap. civilförsvarslagen, bemyndigat krismyndigheterna att förordna om bortförande av närmare angivna varupartier. Kostnaderna för ifrågakvarande bortföranden ha hittills bestritts genom medelsanvisningar från det under elfte huvudtiteln uppförda förskottsanslaget till Allmänna utgifter för pris- och handelsreglerande åtgärder (XI a). Då medel i denna ordning fram-

deles ej längre stå till förfogande för ändamålet, synas de utgifter, som kunna uppkomma på grund av tidigare meddelade förordnanden i anledning av lagen om skyldighet att bortföra varuförråd, böra i likhet med undanförelsekostnader enligt 7 kap. civilförsvarslagen bestridas från förevarande anslag.

12) Civilförsvaret: Kostnader för avveckling av civilförsvarsberedskapen.

I skrivelsen den 10 maj 1945 framhåller *civilförsvarsstyrelsen*, att det i samband med en avveckling av civilförsvarsberedskapen torde komma att uppstå vissa kostnader, för vilka särskilda medel icke begärts. Såsom exempel på dylika kostnader åberopar styrelsen, att motorfordon, som tagits i anspråk för civilförsvarets räkning och blivit föremål för ändringsåtgärder, betingade av rådande svårigheter beträffande drivmedel m. m., måste återställas i tidigare skick. Även om avvecklingskostnaderna delvis vore av den art, att de lämpligen borde bestridas av redan begärda anslag, torde dock i viss utsträckning behov uppkomma att äga möjlighet att disponera särskilda statsmedel för dylika kostnader. Medelsbehovet kunde ännu icke närmare beräknas. Styrelsen föreslår, att ett förslagsanslag av 50 000 kronor upptages för ändamålet.

Föredragande statsrådet har, under erinran att rådande civilförsvarsberedskap enligt av Kungl. Maj:t den 11 maj 1945 utfärdad kungörelse från och med den 1 juni 1945 skall äga tillämpning allenast beträffande civilförsvarets flyktingverksamhet, biträtt vad civilförsvarsstyrelsen i förevarande sammanhang anfört ävensom styrelsens anslagsäskande på förevarande punkt.

Utskottet.

De förhållanden, som inträtt sedan vapenstillestånd i Europa slutits, kunna uppenbarligen medgiva en väsentlig begränsning av verksamheten inom civilförsvaret och av därmed förenade utgifter. Civilförsvarsstyrelsens före vapenstilleståndet framlagda anslagsberäkning på sammanlagt i runt tal 7 miljoner kronor har även ansetts i Kungl. Maj:ts förslag kunna nedsättas med 3 miljoner kronor. Vid genomgången av Kungl. Maj:ts beräkning av medelsbehovet under de skilda anslagen har utskottet ej ansett sig böra ytterligare söka nedpressa den sålunda angivna kostnadsramen, men utskottet förutsätter likväl, att de med anslagen avsedda utgifterna begränsas till vad som under rådande förhållanden måste anses alltfört vara nödvändigt.

I fråga om civilförsvarets organisation har förutsatts, att densamma skulle vara så elastisk, att den kunde anpassas efter det rådande utrikespolitiska läget. Föredragande statsrådet har erinrat, att civilförsvarsberedskapen upphört från och med den 1 juni 1945 utom beträffande civilförsvarets flyktingverksamhet. Under loppet av nästa budgetår antages civilförsvarsberedskapen

pen kunna i sin helhet avvecklas. Det är, såsom statsrådet anför, uppenbart, att de beskrifningar eller kostnadsförbilligande förändringar av organisationen, som med hänsyn härtill kunna visa sig möjliga, skola vidtagas under budgetåret 1945/46.

I övrigt föranleda de särskilda frågor, som behandlats under skilda anslagsrubriker, ej erinran från utskottets sida.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet, som alltså tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att riksdagen må

I) godkänna följande avlöningsstat för civilförsvarsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1945/46:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	kronor	59 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t	»	549 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	»	200 000
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	»	30 000

Summa kronor 838 000

II) för budgetåret 1945/46 under femte huvudtiteln anvisa

a) till *Civilförsvarsstyrelsen*: *Avlöningar* ett förslagsanslag av 838 000 kronor,

b) till *Civilförsvarsstyrelsen*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 236 000 kronor,

c) till *Civilförsvaret*: *Utbildning vid statens civilförvarsskola samt vid kurser, anordnade av länsstyrelserna* ett förslagsanslag av 100 000 kronor,

d) till *Civilförsvaret*: *Bidrag till riksluftskyddsförbundet* ett anslag av 126 500 kronor,

e) till *Civilförsvaret*: *Övnings- och försöksverksamhet* ett förslagsanslag av 165 000 kronor,

f) till *Civilförsvaret*: *Engångsanskaffning av materiel m. m.* ett reservationsanslag av 100 kronor,

g) till *Civilförsvaret*: *Anskaffning av viss förbrukningsmateriel* ett förslagsanslag av 220 000 kronor,

h) till *Civilförsvaret*: *Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.* ett förslagsanslag av 150 000 kronor,

i) till *Civilförsvaret*: *Bidrag till kommuner för anordnande av allmänna skyddsrum m. m.* ett reservationsanslag av 600 000 kronor,

j) till *Civilförsvaret*: *Bidrag till kommuner för anskaffande av materiel m. m.* ett reservationsanslag av 100 kronor,

k) till *Civilförsvaret*: *Bidrag till kommuner till kostnaderna för vissa arvoden m. m.* ett förslagsanslag av 300 000 kronor,

l) till *Civilförsvaret*: *Bidrag till kommuner för utbildning m. m.* ett förslagsanslag av 1 050 000 kronor,

m) till *Civilförsvaret*: *Gottgörelse till fastighetsägare m. fl. för anordningar och materiel m. m.* ett förslagsanslag av 200 000 kronor,

n) till *Civilförsvaret*: *Kostnader för avveckling av civilförsvarsberedskapen* ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

III) i enlighet med vad som i statsrådsprotokollet över socialärenden för den 11 maj 1945 anförts vid behandlingen av anslaget till *Civilförsvaret*: *Förvaring och underhåll av viss materiel m. m.* befria bryggeriarbetaren Simon Svensson i Vrigstad från honom åvilande skadeståndsskyldighet till staten i anledning av förstört träullsparti.

Stockholm den 19 juni 1945.

På statsutskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Johan Bernhard Johansson, Oscar Olsson, Lindström, Sven Larsson, Bernhard Nilsson, Karl Andersson, Mannerskantz, Gustaf Karlsson, Gustav Emil Andersson, Rosenberg, Albertsson* och *Ivar Persson*; samt

från andra kammaren: herrar *Eriksson* i Stockholm, *Ward, Falla, Andersson* i Malmö, *Norup, Lindholm, Onsjö*, fru *Alvén*, herrar *Åkerström, Boman* i Kieryd, *Thapper* och *Birke*.
